

JSME BOŽÍ CHRÁM

(Štěpán Janča, Krnov, 12.7.2026)

I.čtení: epištola Efezským 2, 13-22

II.čtení: I. Královská 8

Rodinný podnik. Tak by se mohl nazývat Jeruzalémský chrám. Tedy aspoň ten první. Vysnil si ho David a uskutečnil jeho syn Šalomoun. Chtěli, aby se „putovní“ Bůh Izraele konečně usadil na jednom místě. Když už Izrael po tolik generací sídlí ve své zemi, měl by i jeho Hospodin Vysvoboditel mít uprostřed té země důstojné sídlo.

Zatím to stále vypadalo, jako že jsou – Bůh i Jeho lid – stále připravení k odchodu, jako za Mojžíše – sbalený uzlíček, nekvašený chleba, a archa úmluvy, ta truhla, co v ní byly uložené desky Zákona a pár dalších drobností, archa úmluvy připravená na nosidlech – jen jen vyrazit. A přitom se už hodných mnoho let nehnuli z místa.

David to hodně chtěl změnit. Chtěl postavit chrám, srovnatelný s královským palácem. Aby vyjádřil, jak moc si Hospodina považuje. Bůh měl ovšem jiné plány: Skrze proroka Nátana (Davidovu noční mŕu, Davidovo svědomí) Davidovi vzkazuje, že nebude stavět David dům Hospodinův, ale naopak Hospodin vybuduje dům králi...

Štafetu tedy převzal „mladej“ a úkolu se zhostil přímo monumentálně. V knihách Královských a Paralipomenon najdeme několik kapitol, zabývajících se touto stavbou. Sedm let na stavenišťe svázeli nejcenější materiály z celé země i ze zahraničí, putovali sem nejlepší řemeslníci ze všech koutů Izraele, Šalomoun nešetřil zlatem ani silami – aby Bohu odevzdal to nejlepší, co mohl.

Ale při tom všem si dobře uvědomoval, že sebenádhernejší chrám, sebemonumentálnější katedrála nemůže Hospodina pojmout, nemůže Ho upoutat na jedno místo. Hospodin je Bůh nezobrazitelný (jak víme z druhého přikázání) a není možné Jej zatavit do sochy nebo zabudovat do nemovitosti.

Už z toho, jak sám sebe označoval – Bůh Abrahamův, Izákův a Jákobův – vyplývá, že se více identifikoval vztahem k lidem než k místům. I Šalomoun sám Jej v modlitbě nazývá „můj Bůh“ anebo „Bůh Izraele“ (což v té době nebyl ani tak název krajiny, jako bojové jméno praotce Jákoba). Bůh Izraele není Bůh lokální, tedy vázaný na jeden lokál, ale všudypřítomný, tedy kamkoli půjdeš, půjdu s Tebou, nebo ještě přesněji: „Budeš chodit tam, kam jde tvůj Bůh!“ Hospodin je Bohem následování, nikoli usazenosti. Hospodinu mnohem víc záleží na lidu než na barácích.

Jedna krásná židovská legenda vypráví, jak Šalomoun hledal místo pro stavbu chrámu a nemohl najít, až jedné noci vyšel se svým dilematem inkognito do ulic a na předměstí. Na chvíli si odpočinul pod olivovým stromem a najednou vidí zloděje, jak přemísťuje snopy z jednoho pole na druhé. Už už chtěl na výtečníka zavolat strážu, když se z druhé strany plíží druhý vykut a stejné snopy zase potichu přenesl na jejich původní místo. To už Šalomoun nevydrží, přivolá vojáky a oba nepoctivce nechá zavřít.

Když je pak král vyslýchá, zjistí, že jde o rodné bratry, kteří ze soucitu a bratrské lásky tajně přilepšovali každý tomu druhému. Šalomoun byl jejich nesobeckostí natolik dojat, že jejich pole okamžitě odkoupí, protože Boží chrám může stát jedině na parcele takto posvěcené bratrskou náklonností.

Myšlenka, že chrám je tu pro lidi a ne lidé pro chrám se odráží i v tom přečteném královském „otvácím“ projevu. Nevím, jestli jste si toho všimli, ale:

Šalomoun sice na začátku řekne, že postavil sídlo, aby měl Hospodin, kde přebývat, ale o pár veršů dál slyšíme vyznání, že ani nebesa nebes nemohou Hospodina pojmout. Dále už výslovně mluví o místu, kde má přebývat Boží Jméno.

Jméno sice v Bibli často prozrazuje něco velmi důležitého z osobnosti svého nositele, ale není to nositel sám. Jméno je zástupcem, člověk si ho nedává sám; dokonce i měnit jméno může jen někdo vyšší a vznešenější...

Vzpomeňte si třeba, že pojmenovat všechny živé tvory byl první úkol, který Adam od Hospodina dostal. Člověk přiděluje název, jména jsou důležitá pro člověka, ne pro Boha. Jestliže Šalomoun řekne, že v chrámě bude bydlet Hospodinovo Jméno, uvědomuje si, že ten ta všechna nádhera i ten monumentální provoz potřebují návštěvníci z masa a kostí, ne bytost nevystižitelná a neobsáhnutelná lidským myšlením.

Samozřejmě, každý mírně sečtělý biblista připomene, že Bible sice mluví často o Božím Jméně, ale nikde vlastně to Jméno v Bibli není uvedeno a v příběhu o povolání Mojžíšově (Ex 3) Bůh dokonce výslovně odmítá své jméno sdělit. Nejspíš právě proto, aby nemohl být vystaven pokusům o nějakou manipulaci – ve všech možných odrůdách magie je jméno prostředkem k ovládnutí toho, jemuž náleží; a Hospodin prostě nechce, aby si jeho lidé mysleli, že je sluhou, který přiběhne na zazvonění a splní jim všechna přání.

Hospodin se prostě nedá uzavřít do lidských pojmů, je nevystižitelný, je větší než nejparádnější chrám, jaký by člověk dokázal postavit.

A přesto Šalomoun staví – aby lidé měli kam chodit. Aby lidé měli tu hmatatelnou oporu, aby měli kde děkovat, vyznávat své viny, obětovat své oběti a předkládat své prosby.

Ostatně všechno, co Šalomoun vyjmenovává v té své otvírací modlitbě je orientováno na člověka – modlitby za vodu a úrodu a uzdravení od nemocí a epidemií, prosby o odpuštění hříchů a smíření mezi lidmi, prosby o vysvobození od nepřátel (dokonce je tam myšleno i na Izrael v zajetí, který bude toužit po návratu do své země).

Za velkou pozornost stojí, že z této bohoslužby nejsou vyloučeni ani bohobojní cizinci – i za ně se král Šalomoun modlí a prosí, aby Bůh Abrahamův, Izákův a Jákobův vyslyšel jejich prosby.

Chrám, kaple a kostely jsou určeny pro lidi, ne pro Boha. Bůh si je používá, aby svým lidem zjevoval svou vůli, ale není jimi spoután. Platilo to za Šalomouna a platí to stále. Nemůžeme říct, že by Hospodin sídlil v našem kostele a v katolickém ne. Nebo v KS nebo u adventistů...

Bůh přichází za námi tam, kde se s Ním toužíme setkat. Používá tyto naše stavby a konstrukce, ale podstatou tohoto setkání nejsou cihly a trámy, ale lidské společenství víry. Kostel je velkou pomocí na cestě víry, ale to nejdůležitější je, jestli do něj přinášíme svá srdce.

Novozákonní epištoly to vystihly přirovnáním člověka nebo i celého společenství právě ke stavbě chrámu – jsme duchovní stavbou, která má smysl jen, když je napojená na svůj „úhelný kámen“, na toho, kdo ji spojuje dohromady, tedy na Pána Ježíše Krista. Samotný kostel je věc pomocná a podpůrná, velmi užitečná, ale bez Boží i lidské přítomnosti ztrácí svůj smysl.

A tak užívejme ten kostel, který je nám svěřen, užívejme ho podle Boží vůle. Přicházejme do něj s modlitbou a prosbou, abychom se my i ostatní přicházející mohli setkat s Tím, kdo převyšuje každé naše pomyšlení a kdo je větší než jakékoli lidské dílo, a přitom se chce setkávat s lidmi, s každým, kdo zatouží po Jeho přítomnosti v jeho životě.

Hospodine, Bože Abrahamův, Izákův a Jákobův,

Naše kostely Tě nemohou připoutat,

A přece Tě prosíme, přicházej do našich shromáždění

Se svou láskou a spravedlností,

S odpuštěním hříchů, uzdravením nemocí a zranění

A s požehnáním pro každý den a každé místo.

AMEN!